

Publieke consultatie betreffende voorstel tot wijziging FTR: opmerkingen en suggesties van de offshore windenergieproducenten

Algemene opmerkingen

Algemene opmerkingen en bezorgdheden omtrent de door de netbeheerder voorgestelde wijzigingen aan het FTR werden gebundeld met deze van andere beroepsverenigingen (Belgian Demand Response Association, COGEN, EDORA, FEBEG, FEBELIEC en ODE) in het document “*Gemeenschappelijke opmerkingen van de niet-gereguleerde netgebruikers in het kader van de consultatie van Elia over het voorstel voor een aangepast Federaal Technisch Reglement (FTR)*”.

Dit document wordt aangehecht als bijlage en maakt integraal deel uit van het advies van BOP.

Specifieke opmerkingen betreffende offshore windenergie

Voor de offshore windenergiesector situeren specifieke bezorgdheden zich voornamelijk rond mogelijke nieuwe aansluitvereisten en de bepalingen rond het zgn stormrisico.

Nieuwe aansluitvoorwaarden

De nieuwe aansluitvoorwaarden uit de Europese netwerkcode RfG zijn van toepassing

- Geheel: op nieuwe installaties (zie punt 1) – tenzij derogatie voor bepaalde requirements
- Geheel of gedeeltelijk: op bestaande installaties die “ingrijpend gemoderniseerd” worden (zie punt 2).

1. Bestaande vs nieuwe installatie

Bestaande installatie wordt in Europese netwerkcode gedefinieerd als ...”*final and binding purchase contract ten laatste op 17 mei 2018*” en “*..notification (aan Elia) of conclusion of contract..*” ten laatste op 17 november 2018

Opmerking

Voor de offshore windprojecten in ontwikkeling is rechtszekerheid een essentiële voorwaarde voor de financiering en ‘bankability’ van de projecten. Ondubbelzinnige duidelijkheid over het karakter van deze projecten is bijgevolg vereist.

Door onduidelijkheid zouden sommige installaties in een ‘grijze zone’ kunnen vallen: bv combinatie windenergie met andere vormen van hernieuwbare energie zoals zonne- of golfenergie, of andere vormen van opwekking van elektriciteit.

Voorstel

Overgangsregeling: vraag om alle huidige offshore windparken als bestaande installatie te beschouwen.

Om de rechtszekerheid voor de projecten in ontwikkeling te verbeteren dient de mogelijkheid te bestaan om een verlenging van de 2 jarige periode toe te staan, zodat alle huidige windparken op zee onder de definitie van ‘bestaande installatie’ vallen.

2. Ingrijpende modernisering

Ingrijpende modernisering (substantial modernisation) wordt niet verder gedefinieerd in de Europese network code.

In het voorstel FTR interpreteert Elia dit als volgt:

“..Bij wijziging primaire energiebron of verhoging vermogen of de vernieuwing van een of meerdere essentiële technische elementen. ..”

Elia zal een lijst van essentiële elementen en de technische vereisten waaraan deze elementen moeten voldoen voor gehele of gedeeltelijke compliance, nog vastleggen.

-Volledige compliance aan nieuwe aansluitvoorwaarden, voor ingrijpend gemoderniseerde installaties, indien:

- nominaal productievermogen stijgt met 50% of meer
- of indien vermogen zodanig stijgt dat drempel van nieuw generatortype overschreden wordt (vb C→D). Dit is niet van toepassing op offshore wind want is altijd type D

-Gedeeltelijke compliance met nieuwe aansluitvoorwaarden indien

- nominaal productievermogen stijgt met [20-50] %

-In alle andere gevallen: TSO evalueert of gehele of gedeeltelijke conformiteit vereist is.

Opmerking

Art 164, §5 creëert reëel risico dat de netbeheerder bij elke aanpassing van een installatie alle bepalingen kan overrulen en toch altijd totale conformiteit kan eisen aan de nieuwe aansluitvoorwaarden.

Voorstel

Voor een evenwichtige beoordeling van de impact (kosten, baten, risico's, ..) van compliance voor ingrijpend gemoderniseerde installaties dient Elia verplicht te worden tot stakeholderconsultatie & voorlegging tot goedkeuring van de regulator.

Stormrisico

Tegen 2020 zal 2300 MW offshore windenergie in België operationeel zijn. De offshore windparken zijn zich bewust van de uitdaging die de integratie in het Elia net van deze hoge capaciteit aan offshore windenergie op een klein geografisch gebied vertegenwoordigt.

Wanneer bij uitzonderlijk stormweer (meer dan 30 m/s) alle windparken tijdelijk afschakelen heeft dit een impact op de veiligheid van het net. Elia wenst een systeem te introduceren waarbij de opregeling (ramping up) van alle windparken na de storm gecoördineerd en gradueel verloopt. De offshore windsector erkent het belang van de veiligheid van het net, evenwel worden er vragen gesteld bij de praktische implementatie van een dergelijk “gecoördineerd systeem”.

Het huidige wettelijke kader (regeling onder CIPU) geeft reeds de mogelijkheid aan Elia om voor redenen van netveiligheid de parken (preventief) af te schakelen.

De bepalingen in het ontwerp van wijziging van FTR zijn hieromtrent nog vaag. Elia heeft te kennen gegeven hieraan de komende maanden nog verder te werken. De offshore windsector wenst hier actief in betrokken te worden. Met de technische input van de operationele en toekomstige

windparken kunnen de aannames van de voorliggende stormstudie (november 2017) verder aangepast worden aan de realiteit.

Er zijn twee essentiële aandachtspunten in de verdere uitwerking van het stormrisico:

- De impact van de maatregelen die de netbeheerder voorstelt om het stormrisico te mitigeren, dient financieel neutraal te zijn voor de windparkbeheerder. Door een aantal wettelijke wijzigingen de afgelopen jaren (afschaffing 30 % productieafwijking, 72 uur steunvrij bij negatieve prijzen, ...) zijn de inkomsten van de windparken reeds gedaald. Een eventuele verdere afkalving van inkomsten tijdens interessante (volland) periodes zal bijdragen tot een verhoging van de kost van offshore wind.
- Impact marktwerking: strenge voorwaarden van reservecapaciteit opleggen aan de BRP om het stormrisico te compenseren, kan als neveneffect hebben dat de markt van BRPs gereduceerd wordt tot een of twee grote markspelers; dit kan een nefaste impact hebben op de waarde van de elektriciteit opgewekt door offshore wind en bijgevolg ook op de maatschappelijke kost van de steun.

Artikelsgewijze opmerkingen

De opmerkingen zijn hoofdzakelijk op :

- Art 1, 62,§2: De interpretatie van de begrippen “nieuwe installatie” versus “bestaande installatie”. In de EU Verordening werd het anders opgenomen. Een afzonderlijk schrijven van FEBEG naar FOD Economie zou in opmaak zijn om een verlenging aan te vragen. Dient verder opgevolgd te worden.
- Artikels 114 - 127 : het (technische) hoofdstuk aangaande offshore power park modules (inzet van middelen – maken van afspraken);
- Artikel 118 : het (technische) hoofdstuk aangaande offshore power park modules (inzet van middelen – maken van afspraken) bovenop de reeds gemaakt opmerking betreffende de bestaande installatie.
- Artikel 269 : “forced outages” (zoals stormrisico).

De artikels in kwestie worden hieronder vermeld met de analyse en opmerkingen in de comment boxes in de rechtermarge.

Art 1, 62,§2

Het onderscheid tussen “nieuw” en “bestaand” dat in de Europese netcodes RFG, DCC en HVDC wordt gebruikt om hun toepassing in de tijd (ratione temporis) op de in die Europese netcodes bedoelde installaties, elektriciteitsproductie-eenheden en systemen te bepalen, is ook van toepassing op de installaties, productie-eenheden en systemen die niet onder dit besluit vallen.

Onderafdeling III.1.5.6.2: Technische voorschriften voor offshore-power park modules waarvan het (de) aansluitingspunt(en) niet op zee liggen

Art 114, §3

De eigenaar van een bestaande offshore power park module moet de mogelijkheden van deze laatste communiceren, demonstreren en ter beschikking stellen aan de transmissienetbeheerder, zelfs als deze mogelijkheden groter zijn dan de toepasselijke wettelijke vereisten. Deze terbeschikkingstelling kan niet geweigerd worden tenzij deze voldoende verantwoord kan worden door technische redenen. Deze terbeschikkingstelling voltrekt zich volgens de modaliteiten vastgesteld in het aansluitingscontract of ieder ander contract afgesloten tussen de aanbieder van een ondersteunende dienst en de transmissienetbeheerder met betrekking tot deze mogelijkheden.

Commented [CD1]: L&L: Zie o.m. artikel 4, 2, b) van de Europese Verordening 2016/631 (netwerkcode aansluiting elektriciteitsproducenten), die o.m. het volgende bepaalt: “2. Voor de toepassing van deze verordening wordt een elektriciteitsproductie-eenheid als bestaand beschouwd wanneer:

a) deze eenheid op de datum van inwerkingtreding van deze verordening reeds op het net is aangesloten, of
b) de eigenaar van de elektriciteitsproductie-installatie een definitief en bindend contract heeft gesloten voor de aankoop van het belangrijkste onderdeel van de productie-installatie binnen een tijdsbestek van twee jaar na de inwerkingtreding van deze verordening. De eigenaar van de elektriciteitsproductie-installatie stelt de relevante systeembeheerder en de relevante TSB binnen een termijn van 30 maanden na de inwerkingtreding van deze verordening in kennis van het afsluiten van dit contract. De door de eigenaar van de elektriciteitsproductie-installatie aan de relevante systeembeheerder en de relevante TSB toegezonden kennisgeving bevat minimaal de volgende elementen: de benaming van het contract, de datum van ondertekening en de datum van inwerkingtreding, en de specificaties van het belangrijkste onderdeel van de te bouwen, te assembleren of aan te kopen productie-installatie.

Een lidstaat kan erin voorzien dat de regulerende instantie in gespecificeerde omstandigheden kan bepalen of de elektriciteitsproductie-eenheid als een bestaande productie-eenheid dan wel als nieuwe productie-eenheid moet worden beschouwd.”

Bovenvermelde Europese Verordening trad in werking op 17 mei 2016 (20 dagen na publicatie). De laatste datum voor het afsluiten van een “contract voor de aankoop van het belangrijkste onderdeel van de productie-installatie” is bijgevolg dus 18 mei 2018.

het “belangrijkste onderdeel van de productie-installatie” wordt dan weer gedefinieerd als “één of meer essentiële onderdelen van apparaten die nodig zijn om de primaire energiebron om te zetten in elektriciteit”.

Commented [CD2]: L&L: Deze bepaling is o.i. niet duidelijk (en daardoor zeer breed) geformuleerd: Wij raden aan dat hierin gespecificeerd wordt welke “mogelijkheden” de eigenaar van een bestaande offshore power park module effectief dient te communiceren, zodat hierover geen discussie kan bestaan. O.b.v. de Europese netcode RfG lijkt het te gaan om de mogelijkheid om “blindvermogen” (“reactive power capability”), “snelle foutstroom” (“fast fault current”) en/of bepaalde ondersteunende diensten te leveren.

Art. 118. Zowel voor de nieuwe als de bestaande offshore power park modules moet de eigenaar aan de transmissienetbeheerder de meetgegevens van de wind op de gondelhoogte van ten minste twee turbines, afgesproken tussen de transmissienetgebruiker en de eigenaar, de windrichting, de productie met de coördinaten met betrekking tot elke turbine en de mogelijke onbeschikbaarheden van elke turbine, meedelen en ter beschikking stellen

Commented [CD3]: L&L: Deze bepaling is o.i. onvoldoende duidelijk geformuleerd, aangezien deze niet de frequentie bepaalt waarmee de eigenaar deze meetgegevens aan de transmissienetbeheerder dient mee te delen en ter beschikking te stellen. Dient de eigenaar continue windsnelheden te meten en *ten allen tijde* toegang te verlenen tot deze meetgegevens (zoals het geval is voor de meetgegevens m.b.t. elektriciteit, zie hieronder) of dient de netbeheerder op regelmatige basis (wekelijks, maandelijks, ...) een overzicht te bezorgen?

Onderafdeling III.1.5.6.3.: – Aanvullende technische voorschriften voor offshore power park modules waarvan het of de aansluitingspunt(en) zich op zee bevinden

Art 127, § 3.

De eigenaar van een bestaande offshore power park module waarvan het (of de) aansluitingspunt(en) zich op zee bevinden moet de mogelijkheden van deze laatste communiceren, demonstreren en ter beschikking stellen aan de transmissienetbeheerder, zelfs als deze mogelijkheden groter zijn dan de toepasselijke wettelijke vereisten. Deze terbeschikkingstelling kan niet geweigerd worden tenzij deze voldoende verantwoord kan worden door technische redenen. Deze terbeschikkingstelling voltrekt zich volgens de modaliteiten vastgesteld in het aansluitingscontract of ieder ander contract afgesloten tussen de aanbieder van een ondersteunende dienst en de transmissienetbeheerder met betrekking tot deze mogelijkheden.

Commented [CD4]: L&L: Deze bepaling is o.i. niet duidelijk (en daardoor zeer breed) geformuleerd: Wij raden aan dat hierin gespecificeerd wordt welke “mogelijkheden” de eigenaar van een bestaande offshore power park module effectief dient te communiceren, zodat hierover geen discussie kan bestaan. O.b.v. de Europese netcode RfG lijkt het te gaan om de mogelijkheid om “blindvermogen” (“reactive power capability”), “snelle foutstroom” (“fast fault current”) en/of bepaalde ondersteunende diensten te leveren.

Art. 269. Elke volledige of gedeeltelijke onderbreking of vermindering van de productie van een power park module op zee voor de beveiliging van een deel of het geheel van het park, onder meer door (verwachte) slechte weersomstandigheden, moet door de programma-agent van dat park zo snel mogelijk worden meegedeeld aan de transmissienetbeheerder volgens de modaliteiten beschreven in de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de programma-agenten.

Commented [CD5]: L&L: Wij begrijpen dat deze bepaling één van de situaties voorziet die tot nog toe gedekt werden door de rapporteringsprocedures uit artikel 14 van het standaard CIPU-contract. Het standaard CIPU-contract bevat echter geen mogelijkheid voor de transmissienetbeheerder om voorwaarden op te leggen zoals omschreven in § 2.